

Kundskaberne angaaer, da har jeg allerede udtalt mig derom, og jeg formener, at disse Kundskaber har man mangfoldig Leilighed til at erhverve sig rundt omkring i Landet. Men da man er meget omhyggelig og kjærlig for sine Medmennesker, saa siger man: Men, Gudbevares! de unge Mennesker kunde jo muligvis falde i Alperne paa Lærere, som ikke vare samvittighedsfulde og anvendte den tilbørlige Fleid, eller som manglede de nødvendige Anlæg og den tilbørlige Dygtighed. Nu troer jeg rigtignok ikke, at man, fordi en Lærer er bleven kongelig ansat, derfor kan sige om ham, at han er mere samvittighedsfuld end andre Lærere, der ikke have kongelig Ansættelse, eller at han har bedre Evner end disse, saa det Moment kan jeg ikke lægge nogen synderlig Vægt paa. Hvis man nu for Alvor vilde paastaae, at man var overbevist om, at de Lærere, som virke ved Seminarierne, altid vare dygtige Lærere, som havde det rette Greb paa Tingene, saa vil jeg sige, at jeg i min Praxis har oplevet et Tilfælde, hvor jeg har hørt en Lærer, som idetmindste havde været ansat ved et Seminarium, ved en offentlig Leilighed examinere paa en saadan Maade, at jeg fik et Indtryk af, at alle de Folk, som han havde opdraget, maatte blive enten nogle forskruede Personer eller ogsaa, at de ikke vilde kunne gaae deres Examen igjennem, og det samme Indtryk fik mange Andre, der dengang hørte paa hans Examination. Forøvrigt falder det jo af sig selv, at Regjeringen ligesaavel som Andre kan tage feil af dem, de ansætte; men Regjeringen kan ikke saa let blive af med uduelige Personer, som Private. Saa kommer jeg til den praktiske Dygtighed! Ja det er jo ganske vist en overordentlig vigtig Side af Skolelærergjerningen, men det er ikke Noget, der egentlig kan læres; det er en Kunst, som ikke kan tillæres Folk; men man maa indskrænke sig til at udvikle, hvad der i den Retning allerede ligger i Naturen, saa at det bliver frugtbringende. Den egentlig dygtige Skolemand fødes, og der kan derfor ikke gjøres Andet for at danne praktisk dygtige Skolemænd, end at søge at øve og at komme de Evner og Anlæg tilhjælp, som ere tilstede fra Naturens Haand. Nu siger man, at naar de unge Mennesker

komme fra Seminariet, saa har man Garant for, at de ere dygtige Lærere, — ja det er sagt saa tidt, at Mange troe paa det, og den høitærede Kultusminister troer maaskee selv derpaa; men hvorledes faae de denne praktiske Dygtighed? Lad mig sige, at der er en 60—70 Seminarister, at der ved Seminariet er en Skole, hvor der mange Gange er — jeg veed idetmindste, at det har været Tilfældet, — kun en Snees, eller endogsaa kun undertiden en halv Snees Vorn, som skulle være Prøveklude for de Herrer Seminarister, der stiftes til at undervise een Gang om Ugen eller een Uge ad Gangen. Naar man nu tænker sig denne Dvælselse fordeelt over et Aar, saa hører der ikke megen sund Forstand til at forestaae, at denne „praktiske Færdighed“ kun er en Navneværdi, som man giver de unge Mennesker med fra Seminariet, samtidig med, at man giver dem deres Dimissionsattest. Nei, paa den Maade erhverver man ikke nogen praktisk Færdighed; men den maa erhverves paa en heelt anden Maade, som f. Ex. i Tydskland, — ja, nu kommer jeg til at nævne Tydskland — hvor man uddanner Skolelærere ved at anbringe unge Mennesker rundt omkring i Landet ved Skolerne som Hjælperlærere, Aspiranter eller hvad de nu kaldes, og hvor de da maae gaae og øve sig en lang Tid. Vi have haft en lignende Indretning hos os i Slesvig, og jeg har ogsaa i sin Tid haft Leilighed til at bemærke, hvad iøvrigt ogsaa Seminarieforstandere have udtalt, at de praktisk dygtigste Seminarister kom fra Slesvig, hvor de som sagt havde haft denne Dvælselse rundt omkring ved Skolerne. Jeg troer saaledes at have vist, at hvad Kundskaber og praktisk Færdighed angaaer, erhverves det Første let paa andre Maader, og at det Andet ikke erhverves paa Seminarier, om der end faaes Charakter for at være i Besiddelse af den. Saa er der naturligvis een Ting til, som man ogsaa seer, at man har taget tilbørligt Hensyn til, og det er den, at man skal være sikker paa, at ethvert Menneske, der udgaaer fra Seminarierne, er moralsk, som det kaldes, har en god moralsk Charakter, saa man kan stole paa dem. Nu veed jeg egentligt ikke — og det er Noget, vi skulle lægge Mærke til — hvorledes man med